Ч. 224 (13.463). Львів, неділя 27. серпня 1933 Рік LIV.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

# ПАЛОМНИЦТВО ДО ПЕКЛА.

*Львів, 25. серпня 1933.*

„Еріо, колишній французький премієр, виїхав сьогодні на пароплаві „Чічерін" зі Стамбулу до Совітської Росії". Таку коротку телеграму принесли вчорашні часописи. Нібн маловажна справа — а скільки рефлексій вона викликує! Еріо, попередник нинішнього премієра Франції і його партійний товариш, лідер французьких соціялістів-радикалів, кількакратний міністр ріжних ресортів у ріжних кабінетах, славний бурмістр м. Ліону і т. д. і т. д., є одним із найчільніших державних діячів Франції і одною з наймаркантніших її індивідуальностей. Річ ясна, що до Совітів він не поїхав як „приватний турист", ані для особистого відпочинку, ані для якихось наук. цілей, ані теж навіть з такої цікавости, з якою ідеться оглядати менажерію. Не може бути двох думок, що це неофіціяльний висланник і посередник французького уряду і що та його подорож тісно звязана з останніми франко-совітськими залицянками. Вправді недавно приїздив до Парижа Літвінов, (а навіть були звістки, що він стрінувся на „прихильно-невтральному" французькому ґрунті з Троцьким, який найшов собі врешті европейську пристань), і вправді на один кивок Парижа злетілись би туди всі достойники з Москви, а проте видно потрібні ще такі посередники і для манiфестації перед більшовиками русофільських симпатій французів і для популяризації серед французів будь-що-будь диковинної ідеї — союзу поміж найбільш дрібно-бржуазійною країною рентієрів, основницею і твердинею европейської версайської системи, та найбільшим ворогом приватного капіталізму, й державною системою, збудованою на принципі світової революції. Правда, психіка того французького дрібного рентієра дуже добре годилася до овацій для самодержця найбільшої абсолютистичної держави світа, і то в тих часах, коли революційно-републиканські гасла були у Франції багато більше атракційними, ніж нині. Тому й приязнь із російськими більшовиками напевне не стрінеться з бунтом палкої французької душі, якщо до тої душі промовляють холодні арґументи — інтересу. І тому ненароком в останніх тижнях читаємо від часу до часу про воскресення ріжних концепцій остаточної полагоди найболючішої для французького громадянина справи — пропавших у Росії передвоєнних французьких позичок.

Не знаємо, чи про зворот передвоєнних позичок говоритиме Еріо у Москві, чи про перспективи нових позичок, таких страшенне нині потрібних більшовикам. Але всі розмови будуть напевне вестися у надзвичайно сердечній атмосфері. Нема ніякого сумніву, що витатимуть скрізь достойного французького гостя з великими почестями і що надовго заздалегідь пущено в рух той весь спеціяльний апарат при Інтуристі, Наркоміндслі чи якійсь іншій установі, який постійно займається аранжуванням прийомів закордонних гостей. Правда, вже на самому вступі трапився маленький недогляд: їдучи на пароплаві „Чічерін" шановний подорожний не може не пригадати собі, що патрон того корабля, одна з перших зорей на більшовицькому овиді й один із творців СРСР, — марно десь тиняється і гине, покутуючи за свої „буржуазні ухили" та за його необережну опозицію супроти агресивної революційної пропаганди III. Інтернаціоналу. Але це маловажні дрібниці. За весь час своєї подорожі по совітській „Росії" (як кажуть телеграми), від „російської" Одеси чи іншого „російського" порту над Чорним Морем починаючи та кінчаючи на Москві чи Ленінграді — скрізь показуватимуть Еріотові розквіт краю і добробут населення — супроти якого патьомкінські доми, що обдурювали Катерину II., були дитячою забавкою.

А треба це конче зробити! Бо Еріо це не лише державний діяч, політик, в даному менті представник французького політичного русофільства. З іменем Еріота звязана ще фірма одного з керманичів „Ліги оборони прав людини", пацифіста й гуманіста! І тому Еріо, якого ледви чи повезуть аеропляном з Одеського порту на Червоний Майдан перед Кремлем (це був би найлекший спосіб!), в ніякому разі не може по дорозі побачити опухлих трупів, не закопуваних до часу повного розкладу тому, щоби їхні свояки їх мерщій не викопали і не зїли. Ніяк не вільно ставити діяча „Ліги оборони прав людини" в незручну ситуацію, нпр. перед виясненння сучасного невільництва в СРСР, супроти якого аракчеївщина була філянтропією, — бож Еріотові нині, як політикові Франції, **не вільно** протестувати проти совітського пекла, а навпаки — він напевне щиро хоче по повороті до краю опрокинути тенденційні злобні брехні, розсіювані по світі ворогами російського і міжнароднього пролетаріяту. Тому вже краще повести французького гостя надпрограмово до ще одного діточого притулку і показати йому зворушливий момент, коли перед кожною дитиною буде пишатися глечик з молоком, а в малі рученята будуть встромлені яблука (яблука звичайно після відїзду захопленого гостя відбирають, але цього він уже не бачить). Не маємо теж ніякого сумніву, що бачитиме Еріо таке знамените „яствіе і питіе", що балачки про голод на Україні будуть йому видаватися найпоганішим наклепом...

Є якась глибока траґедія у тих паломництвах до Совітів, у тих куртуазійних чемностях і дипльоматичних розмовах, саме нині, коли у тій частині Европи шаліє пекло на землі і коли всі культурні одиниці світа повинні обєднатися проти спричинників та винуватців катастрофи міліонів тамошніх людей. Глибока траґедія криється у фільософії політики, що каже народам кермуватися лише власним інтересом і на шляхи, що ведуть до власного щастя, каже глядіти виключно крізь призму доцільности, відкидаючи геть усі інші скрупули, — а проте в історичній практиці тісно переплутує поняття здорового національного еґоїзму зі сліпим власним самогубством та чужою загибіллю. І хоча істнує чимало холодних арґументів, вияснюючих і виправдуючих подорож французького політика до Совітів з погляду конюнктуральних інтересів Франції, то проте годі позбутися враження, якими короткозорими можуть бути найрозумніші політики та безсердечними найщиріші гуманітаристи, коли моментальні міжнародні труднощі й моментальні користи закривають дальші й ширші овиди.

У подорожі Еріота маємо не лише доказ, що захід Европи не дозрів ще до свідомости, що найбільшим злом сучасного світа й людства є московський більшовизм і що першим імперативом цілого культурного світа є здусити те зло. Ця подорож є ще яскравим причинком розкладу, в якому находиться весь **соціялістичний табор.** Ось саме — одночасно з вісткою про відїзд до Совітів Еріота, лідера одної з найповажніших груп II Інтернаціоналу, читаємо, що Леон Блюм, лідер французької соціял-демократії, проголосив прилюдно тезу про потребу обєднання II. і III Інтернаціоналу, як найдоцільнішого засобу для боротьби „з фашизмом і війною"! В обороні доктрини про поділ людства на суспільні кляси і боротьбу кляс, як засіб до добробуту і ціль саму для себе, — доходить західний демократичний соціялізм до того абсурду, що обєднання із найбільш агресивною, найбільш войовничою і брутальною орґанізацією світа вважає засобом світової пацифікації!

Живемо справді у цікавих часах. Пригадують воєнні окопи, в яких отупілі від злиднів вояки черпають охоту до життя з цікавости: чим усе воно скінчиться?!



# Сіоністичний Конґрес у Празі.

**(Від нашого спеціяльного кореспондента).**

*Прага, 23. серпня 1933.*

Урочисте відкриття 18. Сіоністичного Конгресу відбулося в понеділок вечором у найбільшій салі чеської столиці. Прибуло 320 делеґатів і біля пяти тисяч гостей зі всіх кінців світа. Присутність такої великої скількости жидівських гостей, розуміється, добре помітна у Празі. Слід ствердити, що жидівські гості гарно себе почувають у славянській столиці.
Від часу народин сіоністичного руху конґрес
уперше відбувається в славянській країні. Здається, що ця спроба може дати добрі наслідки,
як у взаєминах жидів зі славянським світом,
так і загально-політичного характеру. Вперше
тут у Празі Конґрес полишив свою традицію користуватись у своїх дебатах здебільша німецькою мовою: як на святочнім відкриттю, так і
цілий перший день своїх занять вчора Конґрес
вживав мову гебрейську, національну мову відродженої жидівської Палестини, поруч котрої
найчастіше можна було чути лише ще мову
чеську, якої вживали всі місцеві представники
у своїх привітаннях, жиди та нежиди та ще
трохи мову англійську. Промови представників
чехословацького уряду, міста Праги, чеської
Національної Ради та ін. відзначались рідкою в
політиці отвертою сердечністю та прямотою у
вислові симпатій до визвольних змагань сіоністичного руху. Також ледви чи колись на нечеськім світі можна було спостерегти таку одностайну овацію в честь чеського народу та президента Масарика, як це мало місце на засіданні
Конґресу, коли пять тисяч жидів, що наповняло велитенську салю до краю, встало зі своїх місць і довгими оплесками зустріло привіт президентові Масарикові, виголошений головою Сіоністичної Екзекутиви, Соколовим.

Перший Сіоністичний Конґрес відбувся в Базелі в 1897 році. Інституція ця була створена Теодором Герцлем, який є творцем руху національного визволення жидів шляхом створення жидівського національно-державного осередку в Палестині, в його модерних формах, питомих усім іншим національно-визвольним змаганням.
Кольонізація жидів у Палестині почалась двацять років перед виступом Герцля, ще на початку 80-их років мин. ст. Першими кольоністами
були молоді інтеліґенти з Великої України, котрі кидали все, щоби в новій, історичній батьківщині стати хліборобами, вважаючи одиноким
спасенним для жидівського народу його перехід у
значних масах до трудових занять, у першу чергу до хліборобства. Ця ідея залишилась від того
часу головною підвалиною сіонізму. На сучасному 18. Конґресі, що тепер розпочав свою працю
в Празі, найбільшою фракцією є група „Трудової Палестини", або робітнича партія, яка на виборах до Конґресу дістала в Палестині понад
70 відс. всіх голосів. З 320 мандатів має робітнича фракція на Конґресі 140. Робітнича орґанізація в Палестині обєднує у своїх рядах у першу чергу сільських робітників та самостійних
трудових селян, які ведуть своє господарство
на тлі кооперативного обєднання. Ідеольогія

трудового життя, істнування з власної продуктивної праці, опановує новий палестинський осередок. Хоча фахова робітнича організація обєднує тільки понад сорок тисяч душ, але із приблизно 250 тисяч жидівського населення країни більшість підтримує ту головну ідею переходу жидівського народу до продуктивних заняття в процесі вимандрування та оселення в старій батьківщині. У Палестині повстає на цій підвалині нове жидівське громадянство з новою культурою на гебрейській мові.

У своїй промові на відкриттю Конґресу президент Соколов вказав, що та прірва, перед котрою нині стоїть пів міліона жидів Німеччини і котру перед очами цілого світу розкрили нині німецькі події, погрожує істнуванню жидів не лише в Німеччині, але скрізь. Цю небезпеку бачив Теодор Герцль тоді, коли він закладав інституцію сіоністичних конґресів та модерний сіоністичний рух. Заможні верстви жидів на заході не вірили тоді в ту небезпеку. Вони не підтримали Герцля. Вони все ще вважали, що мімікрією та асиміляцією можна забезпечити собі можливости спокійного істнування між чужими народами. Наслідки того становища нині перед нами. Всі брами зачинені перед німецькими жидами, які засуджені на загибіль, якщо не залишать Німеччини. Лише одна жидівська Палестина є готова прийняти їх. Але в якій незрівняній мірі це було б нині простіше, коли би жиди мали в Палестині не чверть міліона осіб, а кілька разів більше, коли б жиди в цілім світі знали певно, що вони мають там куток, завжди готовий дати їм притулок на випадок небезпеки. Оце питання долі німецьких жидів і величезного завдання їх переселення до Палестини — опановує нинішній конґрес.

18. Конґрес представляє приблизно міліон сіоністів, які набули „шекель“, леґітимацію приналежности до сіоністичного руху і права прийняти участь у виборах делеґатів до конґресу. Сіоністичний рух є глибоко демократичний, як кожний справжній національно-визвольний рух. Заможні кола жидів лише в останні часи побачили, що небезпека загрожує також їм, та що оселення в Палестині є спасенням не лише для убогих верст жидівства. Але заможні верстви воліють здебільша поселюватись в Палестині не під проводом національної орґанізації, а самостійно, на власну руку. Тому спостерігаємо в останніх двох роках значний приплив також заможних жидів до Палестини, бачимо, що в жидівських банках там нині зберігаються міліони фунтів стерлінгів, що виринають нові підприємства, помаранчові плянтації та фабрики, будуються доми і т. і., але разом з тим фінанси Сіоністичної Орґанізації та засоби Національних Фондів — Керен Каємет (Національний Фонд, що має купувати палестинську землю у національну власність жидівського народу) та Керен Гаєсод (Фонд відбудови, що має кольонізувати робітників і селян на тих національних ґрунтах), переживають значну кризу. Ця глибока суперечність між величезним завданням, яка нині стоїть перед кольонізаційними установами та обмеженістю грошевих засобів цих установ, є другою проблемою, якою цей Конґрес мусить зайнятись. Це питання орґанізації та фінансів. Вмандрування до Палестини заможних верств є річю позитивною, бо інвестується капітал і тим розкривається можливість праці також для верств незаможних. Але коли ця кольонізація та вміщення капіталів відбувається поза проводом і контролею національних органів, то вона несе в собі небезпеку приватної спекуляції, праці арабських фелахів, одним словом таких форм господарського життя, які бачити у жидів поза Палестиною. Вже земельна спекуляція в Палестині набрала і небезпечні розміри, земля дорожіє і важче йде кольонізація широких верств в країні. Ось чому увага конґресу звернена на питання взаємин приватної ініціятиви та підприємства з одного боку, і кольонізації національними органами з другого. ... ється, що головною причиною лиха є те, що Сіоністична Орґанізація не розпоряджає ... публично-державного орґану в Палестині ... має спроможности оподаткувати жидів у ... світі, не має права реґулювати іміґрацію та ... селення і т. п.

СП.

# Істнування утраквістичних шкіл є протизаконне!

**(Важне рішення Найвищого Адміністраційного Трибуналу).**

Шкільні Кураторії в Галичині, на Волині й Поліссі відмовно вирішували плебісцити за українською мовою навчання у школах, а зокрема у випадках, коли поза внесеними деклярціями за українською мовою навчання залишилось поверх 20 дітей, за яких ніхто не вносив деклярацій. Міністерство Освіти постійно відкидало рекурси батьків (опікунів) українських дітей проти такого відмовного рішення Шкільної Кураторії і таким чином по українських громадах утраквістичні школи лишились донині.

Проти одного такого відмовного рішення Кураторії Львівської Шкільної Округи й Міністерства Освіти вніс батько української дитини Василь Коваль з Чернилова, яворівського повіту, через д-ра Степана Біляка, адвоката в Городку скаргу до Найвищого Адміністраційного Трибуналу, який вироком з дня 9. грудня 1932 р. ч. реґ. 3855/29 скасував рішення Кураторії ЛШО та Міністерства Освіти як протизаконне. З огляду на те, що справа боротьби за українську школу тепер дуже актуальна, а подібних випадків є дуже багато, подаємо тут повний текст дотичного рішення Найвищого Адміністраційного Трибуналу.

Najwyższy Trybunał Administracyjny
L. Rej. 3855/29.

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Najwyższy Trybunał Administracyjny w składzie: Przewodniczący Sędzia Zawiliński i Sędziowie: Olpiński, Korwin-Piotrowski, przy udziale członka Sekretarjatu Prawniczego Haydena, jako protokólanta, w sprawie skargi Wasyla Kowala w Czernilawie na orzeczenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia ... kwietnia 1929. Nr. II. 5103/29 w przedmiocie zmiany wykładu dwujęzycznego w 4-klas. szkole publicznej w Czernilawie na wykład w języku ruskim, po przeprowadzonej dnia 9. grudnia 1932. r. rozprawie, a to po wysłuchaniu sprawozdania sędziego-referenta, jakoteż wywodów zastępcy skarżącego, adwokata Dr. Stefana Biliaka, oraz zastępcy władzy pozwanej inspektora administracyjnego z Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Dr. Romana Struczowskiego, —

**uchyla zaskarżone orzeczenie z powodu wadliwego postępowania i zarządza zwrot złożonej opłaty.**

POWODY.

Do Rady Szkolnej Powiatowej w Jaworowie wpłynęło w dniu 29. grudnia 1927. r. do poz. Dz. 1952, 114 deklaracyj rodziców dzieci, uczęszczających do powszechnej szkoły w Czernilawie, domagających się, aby nauczanie w tej szkole było prowadzone w języku ruskim. Deklaracje te Rada Szkolna Powiatowa przy piśmie z dnia 25. maja 1928 r. L. 1952 przesłała do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego z wnioskiem o utrzymanie w szkole w Czernilawie wykładu dwujęzycznego, powołując się na § 13 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7. stycznia 1925 r.; do pisma tego dołączono wykaz dat w sprawie języka nauczania, stwierdzający, że w obwodzie danej szkoły jest 222 dzieci w wieku szkolnym, wszystkie wyznania grecko-katolickiego, oraz, że ludność tego obwodu wynosi 1977 osób, w tem narodowości polskiej 81 i ruskiej 1896 osób.

Kurator Okręgu Szkolnego Lwowskiego, decyzją z dnia 13. czerwca 1928 r. Nr. 18362/28, nie uwzględnił zawartego w powyższych deklaracjach żądania, wyjaśniając, że według przepisów art. 3. ustawy z dnia 31. lipca 1924 r. Dz. Ust. poz. 766 i § 13. rozporządzenia Ministerstwa Wyz...

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 27. СЕРПНЯ 1933.

Д-Р ІВ. НІМЧУК. 9)

## Українці і відсіч Відня 1683 р.

**Виправа козаків на Волощину.**

Вирушаючи з армією під Відень, думав Собеський одночасно зробити диверзію туркам при помочі козаків через Волощину. Він велів вербувати до тої виправи козаків і передав провід над ними шляхтичеві Куницькому, якому надав титул гетьмана. Таким робом Собеський задумав видобути з козаків якнайбільшу користь для свого великого підприємства і зашахувати турків з іншого боку — таки в їх власній хаті, у Молдавії і в буджацьких степах, звідки багато їх вийшло під Відень. Ще з Угорщини писав король (20. X.), аби тих козацьких добровольців, що до нього не дійшли, спрямувати на Волощину. Писав він теж до нунція, аби на ту виправу дав з 60.000, „бо це час, якого ждали віки, і як його не використаємо, то будемо відповідати за це перед Богом“.

Відгомін вербунку на віденську виправу, заініціований Менжинським, Булигою, Друшкевичем, каштеляном Любачевським та іншими, порушив маси козацтва, що волочилося безчинно по степах, ріжних недобитків з нещасливих воєн з Туреччиною, Москвою і Польщею. Волощина, на яку висланники Собеського вказували як на місце легкої добичі, потягала до себе зливна всяких вояовників. Так і тепер зібралося около 8.000 козаків, у тому значна частина з лівобережної України, і рушили під командою згаданого Куницького в похід на Волощину.

В листопаді 1683 р. перейшли ті війська в Рашкові через Дністер і вже небавком стрінулися з татарами. Спаливши Бендери, йшли вони вперед, очищуючи терен від буджацької орди. Так дійшли до Килії, де звели бій з татарами, які втікали зпід Відня і яким козаки заступили дорогу. Татари, не маючи нічого до страчення, билися теж хоробро і відперли козаків, заблукали у них весь табор. Куницький мусів рятуватися втечею до Могилева над Дністром, а звідти до Немирова. Там він і переплатив ту виправу головою, бо козаки, обурені на нього за великі втрати, вбили його на початку 1684 р. Наслідником Куницького став ближче невідомий Андрій Могила, званий також Могилівським, що походив з Лівобережа.

Виправа на Волощину закінчилася тим, що її учасники повертались за Дніпро, під владу гетьмана Івана Самійловича. Хоч та виправа, організована й ведена невміло, була спізнена і в загальному невдатна, то проте вона звязала туркам руки і нанесла їм також немалі страти.

**Історичні памятки.**

У Відні збереглося дуже багато памяток і всяких слідів у назвах вулиць, площ, памятників, памяткових таблиць і т. п. з часу й на спомин другої облоги Відня з 1683 р.

Так є там дуже гарний парк, т. зв. **Türkenschanzpark**, на місці, де були турецькі шанці. На горі Каленберґ є римо-кат. костел св. Йосифа в управі польських Воскресенців, у якому, як і в окремій каплиці з боку, в якій Собеський перед самим виступом слухав Служби Божої, є повно ріжних памяток на спомин тої події. Є в тій каплиці м. ін. портрети Собеського ріжної величини з таким написом: **Joannes III. D. G. dlu cmfwy eeraon cmfwyp b Lithuaniae, Ukrainae etc.**[16]) Крім того є у Відні вулиця і площа Собеського, а на Бізамбергу (гора по другій стороні Дунаю) є його памятник.

У катедрі св. Стефана, зараз від вхоlу з лівого боку, є ріжно знавцями оцінюваний памятник, на якому зображені всі ті визначні особи, що причинилися до оборони Відня. Це памятник величезних розмірів, на якому є граф Рідіґер фон Штаремберґ на коні, як головний переможець, а з боків посадник Відня Лібенберґ та епископ граф Кольонич; вище находяться статуї союзників: Собеського, курфірста Макса Емануїла Баварського, Карла V. Лотаринського і курфірста Йогана Георга Саксонського; високо в горі Мадонна, перед нею клячить цісар Леопольд I. і папа Інокентій XI. Памятник цей виконано на основі проекту різьбаря Едмунда Гельмера; він має форму барокового вівтаря, архітектура його з червоного, статуї з білого мармору.

Про численні памятки того часу, які зберігаються у спеціяльному музею Собеського у Львові, згадаємо тільки мимоходом. На увагу заслуговує ще вистава памяток по Собеськім, відкрита 5. V. ц. р. в палаті графа Адама Браніцького у Вілянові, де в одній з найбільших саль можна оглядати шатро великого везира Кара Мустафи, здобуте під Віднем, що обіймає 220 м.² поверхні і надається до поділу на кілька кімнат.

Трівалу й цінну памятку з того часу маємо й ми, українці. Це вірша учасника віденської виправи, еп. Шумлянського, чи радше може його надворного співака-поета, в якій та виправа оспівана. Вірша та, писана чистою українською народньою мовою, визначається великою прихильністю до Собеського, а зате картає гетьмана Самійловича, що був проти походу козаків під Відень. Ось кілька її уривків:

Жалься, Боже, на гетьмана,
Самойловича Івана,
Що заказав християном
Пойти бити бісурманов.

[16]) При цій нагоді може не буде від речі пригадати, що Собеський походив по мамі з українського православного роду Даниловичів. Загально відомо, що він внзнобував православні монастирі в Галичині (Краснопуща — грамота з 1665 р., Золочів), а навіть сповідався в ігумена Гедеона у Краснопущі, викликуючи цим обурення езуїта Вота. Менше відоме те, що Собеський писав урядові листи також по українськи. Один такий український лист Собеського до ... ... є у ... Львів з 1533 р., ч. 22.

Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7. stycznia 1925 r. poz. 33. Dz. Ust., wykład dwujęzyczny mógłby być zmieniony na wykład ruski tylko w takim razie, gdyby poza dziećmi, dla których zażądano ważnie ruskiego języka nauczania zabrakło 20 dzieci w wieku szkolnym; w danym zaś przypadku deklaracje za ruskim językiem nauczania obejmują dzieci 146, dzieci zaś w wieku szkolnym jest 222.

Od decyzji tej zostało wniesione przez mieszkańców gminy Czernilawa odwołanie do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w którem odwołujący się twierdzili, że Kurator błędnie interpretuje przepisy ustawy, jakoby wykład w języku ruskim obowiązywał tylko wówczas, gdyby brak 20 dzieci, co do których nie zgłoszono deklaracyj, domagających się ruskiego języka wykładowego, podczas, gdy, zdaniem odwołyjących się, ustawa przewiduje konieczność złożenia deklaracyj, domagających się polskiego języka wykładowego dla conajmniej 20 dzieci; następnie odwołujący się twierdzili, iż orzeczenie Kuratora mylnie stanowi o otrzymaniu szkoły dwujęzycznej, gdyż szkoła w Czernilawie nie była dwujęzyczna, lecz wyłącznie ruska, orzeczenie zatem mogło wprowadzić, a nie utrzymać wykład dwujęzyczny.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, decyzja z dnia 9. kwietnia 1929 r. Nr. II. 5103/29, nie uwzględniło powyższego odwołania, powołując się na motywy zakwestjonowanego orzeczenia.

Skarga do Najwyższego Trybunału Administracyjnego domaga się uchylenia powyższego orzeczenia, podnosząc te same zarzuty, które zawierało odwołanie od decyzji Kuratora Szkolnego Lwowskiego.

Po rozpoznaniu sprawy i po przeprowadzonej w dniu dzisiejszym rozprawie, Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył co następuje:

Sprawę zmiany w publicznych szkolach powszechnych języka nauczania ruskiego na język państwowy, względnie wprowadzenia, jako języka nauczania, wyłącznie języka ruskiego na odnośnym terenie, regulują przepisy art, 3. ustawy z dnia 31. lipca 1924 r. zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa Dz. Ust. poz. 766 oraz §§ 8—13 rozparządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7. stycznia 1925 r. w sprawie wykonania powyższej ustawy Dz. Ugt. poz. 33.

Wymienione przepisy zarówno ustawy, jak i rozporządzenia, którego ważność nie jest kwestjonowana, zupełnie wyraźnie stanowią, iż przy zachowaniu warunków, w danej sprawie niespornych, jak procentowy stosunek narodowościowy mieszkańców danego obwodu szkolnego, ilość dzieci, co do których zażądano ruskiego języka nauczania, ważność tego żądania i t. p. o utrzymaniu lub prowadzeniu państwowego języka wykładowego decyduje wola rodziców, i że ta wola musi być w sposób wyraźny ujawniona. Wynika stąd a contrario, iż samo stwierdzenie istnienia w danym obwodzie szkolnym więcej niż 10 dzieci, co do których nie zgłoszono żądania państwowego języka nauczania, nie może być uznane za dostateczną podstawę do stwierdzenia woli rodziców w kierunku prowadzenia lub utrzymania państwowego języka wykładowego. To też § 10 przepisów wykonawczych nakłada na władzę obowiązek umożliwienia wszystkim rodzicom dzieci danego obwodu szkolnego wyrażenia w sposób stanowczy swej woli co do języka nauczania w danej szkole i przepisuje w tym celu specjalny tryb postępowania, polegający między innemi na podaniu do publicznej wiadomości w oznaczonym terminie o zgłoszeniu żądania wprowadzenia lub zmiany języka nauczania w tej szkole. W danym przypadku, jak to wynika z aktów administracyjnych sprawy, a w szczególności z treści wyjaśnień Rady Szkolnej Powiatowej w Jaworowie z dnia 4. grudnia 1929 r. właściwe władze zaniedbały dokonania powyższego obowiązku.

Wskutek tego stan faktyczny sprawy przedstawia się jako niewystarczający do wydania przez pozwaną władzę merytorycznej decyzji na wniesione przez skarżących odwołania.

Trybunał zatem uznając podniesiony w skardze zarzut pierwszy za uzasadniony, a zarazem powodując się postanowieniami punktu 1 art. 84. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27. października 1932 poz. 806 Dz. U., zaskarżone orzeczenie uchylił.

Zwrot opłaty uzasadniają postanowienia art. 95. ust. 1. cytowanego rozporządzenia o Najwyższym Trybunale Administracyjnym.

Warszawa, dnia 9. grudnia 1932 r.

Podpisy: — Zawiliński, — Olpiński, — Korwin-Piotrowski.

З огляду на цей засадничий вирок Найвищого Адміністраційного Трибуналу всі дотеперішні відмовні вирішення шкільної влади плебісциту за українською школою в подібних випадках як *протизаконні є неважні*. Тому всюди, де всупереч внесеним деклараціям за українською мовою навчання полишено утраквістичну школу під тою притокою, що поза тими деклараціями лишилось поверх 20 дітей, повинні українські батьки (опікуни) негайно домагатися зміни дотичної утраквістичної школи на українську.

Не зважаючи на вище наведений засадничий вирок Найвищого Адміністраційного Трибуналу — Шкільні Кураторії ще й донині відмовно вирішують шкільні плебісцити за українською мовою навчання, мотивуючи, що лишилось 20 дітей, за яких ніхто не вносив шкільних декларацій. Проти всіх таких протизаконних рішень повинні батьки не тільки вносити своєчасно рекурс до Міністерства Освіти, але зокрема також скаргу на дотичну шкільну владу до Ради Міністрів, покликуючись на число й дату повищого засадничого вироку Найвищого Адміністраційного Трибуналу.

Правна Оборона
при Головній Управі „Рідної Школи".



## Ще одна московська імпреза у православній церкві.

*Кременець, 22. серпня 1933.*

Як відомо, польська преса якийсь час присвячувала дуже багато уваги русифікаційній роботі православної єрархії, а зокрема — митрополита Дениса. Згадувлося також і про чисто російський характер святкування 10-літнього ювилею його перебування на митрополичому престолі.

Російські церковні кола вживають заходів, щоби скорегувати події і показати, що за ними народ. З цією метою православні священики Волині одержали інструкцію, щоби постаратися про масову участь селянства в церковних процесіях до Почаєва, де 10. вересня мають відбутися урочистости в честь преп. Йова Почаївського.

Одночасно священикам дали поучення, як перевести маніфестацію в честь митрополита Дениса з приводу його ювилею. Від парафій мають бути подані йому „адреси" з численними підписами з визнанням його діяльности, з висловом всяких побажань і спротивом проти украінізації (розмосковлення) церкви. Розуміється, священики одержали вже готовий текст „адреси" в російській мові.

Подаємо все це за приватними відомостями, які заслуговують на довіря. Коли це правда, то цю московську імпреву можна голосно назвати властивим іменем. Як збираються в таких випадках підписи по селах, добре всім відомо. Русскі батюшки легко переконають селян, які не знають російської мови, що це робиться для оборони церкви. Чи будуть при цьому згадувати імя митрополита Дениса — це інша річ.

Вістка про цю московську імпреву, що має на меті прикрити злочинну русифікаційну акцію у православній церкві видуреними підписами темних довірчивих селян, викликала по селах зрозуміле обурення і контракцію.

Свідомі селяни Волині масово готуються до прощі до Почаєва, щоб там особисто заманіфестувати своє неґативне відношення до московської єрархії та до її намірів прикрити свої русифікаційні пляни іменем українського народу.

*Православний українець.*

## Комітет Допомоги Голодуючим Вел. України й Кубані у Бельгії.

Дня 15-го ц. м. у Брюселі на нараді представників українських організацій в Бельгії засновано Комітет Допомоги Голодуючим Великої України й Кубані. Обрано до Президії Комітету: голова: інж. Ю. Яковлів, заст. голови Я. Олексюк, секретар: І. Косець. Негайнож Комітет видав апель, що його вмістили ріжні бельгійські пресові органи.

Комітет має на меті бути в постійному контакті з краєвими й еміграційними комітетами, видавати для бельгійської преси спеціяльний бюлетень з інформаціями про сучасні страждання України, апелювати до гуманітарних бельгійських установ і т. д.

Адреса для листування: Ing. G. Iakovliv, 61. rue de Dove, Jambes—Namur. Чеков. Рах. 23. 44. 65.



## Арійський параґраф супроти духовенства.

БЕРЛІН, 25. 8. ПАТ. Конференція євангелицького синоду прийняла більшістю голосів внесення, що вводить постанову т. зв. арійського параграфу, на основі якого духовні становища можуть займати тільки особи, що викажуться арійським походженням. Від групи євангеліві „церква" парох Якобі заявив, що стосування приписів права, обовязуючого урядовців, також до духовних осіб, не згідне з поняттям церкви.

## Барикади на французьких каналах.

ПАРИЖ, 25. 8. ПАТ. Страйкова ситуація в північній Франції не змінилася. Транспортові робітники унеможливлюють дальше рух на каналах, будуючи нові перешкоди у виді барикад і берлінок поперек каналів. Вчора в одному тільки місці вузкого каналу Оаз збудували барикаду із 60 берлінок, злучених спеціяльними ключами і ланцухами. Таку барикаду годі здобути. Робітники заповідають, що збудують величезну барикаду довжини 800 метрів. Страйкарі находяться очевидячки під впливом комуністичного елементу. Вони заявили, що на випадок потреби готові, щоб унеможливити всякий рух на каналах, позатоплювати судна з цементом.

## Гітлерізські репресії проти духовенства.

БЕРЛІН, 25. 8. ПАТ. Як повідомляє преса, крім пароха Тома з місцевости Шенах арештовано теж місцевого сотрудника за те, що заборонив шкільній молоді витатися піднесенням руки. Сотрудникові звеліли покинути місто на протязі одної години, бо влада не могла взяти на себе відповідальности за його особисту безпеку. Також пароховi Томові, якого пустили на волю, заборонили вертати до давного місця побуту. Одного пароха, який в листі до знайомого, інтернованого в однім концентраційнім таборі, висловився критично про теперішній уряд, арештовано й відставлено до концентраційного табору.

Турком приязнь в том показав,
А козаком славу змазав,
Котру в полю батьки наші
Здобивали, бючи баші.

Після опису визволення Відня, а потім бою під Парканами, маємо такі строфи:

Отож, турки, ваша пиха
Наробила вам же лиха:
Хтілисьте лішші бити,
Та есте-сте добре биті.

Башов ваших іспоймано
І до Польщі їх забрано.
Україна тепер скаче,
Цар турецький ревне плаче.

А далі:

Було вино по чотири,
Бо ю пили і костири;
А ми за Дніпром сиділи,
Простуху та воду пили.

Так по славній в Німцях войні
Пошов король до свой землі
Україну одбирати
І волохов осаджати.

На весну ся іозберає,
Всіх христіян запрашає:
„Поможіт мні турков збити,
Будет сам Бог нам щастити".

Кінчиться вірша так:

Возьмімося всі за руки,
Бисьмо вміли пойти в муки.
Запорожці, станьте з нами,
Ачей буде Бог за нами.

Якби й не оцінювати тої вірші — є вона безперечно важним і цікавим культурно-історичним документом того часу.

—o—

## Чи соціялісти злучаться з комуністами?

ПАРИЖ, 25. 8. ПАТ. Міжнародня соціялістична конференція приймає гострі форми. В нутрі французької соціялістичної партії панує таке напруження, що багато товаришів перестали себе знати. Ренодель і Маркет скритикували гостро концепцію Блюма про спільний фронт з комуністами. На їхню думку Блюм завдав остаточний удар другому інтернаціоналові, порівнуючи його зі Союзом Народів, бо виказав, що обі ті встанови мають спільну прикмету: безсильність.

Коли з Реноделем почав полемізувати Півер, депутований Грумбах перебив йому запитом, що він зробив би, якби повторилася німецька інвазія. Делегат данської соціял-демократії Андерзен спротивився теж рішучо концепціям Блюма. Еспанський соціяліст Кортеро домагався співпраці з еспанською демократією.

ПАРИЖ, 25. 8. ПАТ. Нарада другого соціялістичного інтернаціоналу наближується до кінця. Вчора вечором розпочали праці комісії. Вчора говорили останні промовці між іншими соціяліст Грумбах, обговорюючи справу злуки другого інтернаціоналу з третім. Промовець підкреслив, що Москва такого бажання не виявляє. Доказом становище Москви в часі гітлерівського перевороту.

Сьогодні прийде мабуть до голосу депутований Марке, який буде полемізувати від групи французьких соціялістів табору Реноделя з виводами Блюма.

## За підпал райхстаґу.

БЕРЛІН, 24. 8. ПАТ. Президент сенату карного трибуналу в Ляйпціґу Бінгер визначив початок головної розправи в процесі за підпал Райхстагу на 21. вересня н. р. Головна розправа відбудеться в Ляйпціґу, однак доказове поступовання з уваги на необхідність льокальної візії і тому, що більшість свідків мешкає в Берліні, буде переведене в будинку райхстагу в спеціяльно приготованій салі. Обвинувачують пять осіб: б. комуністичного посла до райхстагу Ернеста Торглєра, літ 40, якого боронитиме адв. д-р Зак з Берліна, дальше муляря Марінса ван дер Лібе, літ 24, якого боронитиме з уряду адв. д-р Зайфер, з Ляйпціґу. Дальше обвинувачених є трьох болгар, яких боронитиме адв. д-р Райхерт з Липська: журналіст Георгі Димітров, літ 50, б. студент Попов, літ 31, і швець Василь Канев, літ 36. Процес закроєний на великі розміри Акти справи обіймають 35 томів, сам акт обвинувачення понад 230 сторінок. Прокураторія покликала 110 свідків і знавців, однак їхнє число збільшиться в часі розправи.

## Протинімецька сіоністична резолюція.

ПРАГА, 25. 8. ПАТ. На вчорашньому пленарному засіданні 18. сіоністичного конґресу вирішено протинімецьку резолюцію, над якою радила пять днів спеціяльна комісія при зачинених дверях. Резолюція висловлює протест проти протижидівських репресій на всіх ділянках культурного, господарського і правно-суспільного життя. Конґрес заявив, що не занехає оборонної акції, поки жидам не будуть повернені їхні права та громадянська рівноправність. Конґрес протестує проти переслідувань і стверджує, що одинокою розвязкою є сіонізм і кольонізація німецьких жидів у Палестині. Обовязком цілого світа допомогти в реалізації сіонізму та поселення там всіх жидів, які хотять жити незалежним національним життям.

—o—

### ЗАБОРОНИЛИ ЖИДАМ ДОСТУП ДО МІСТА.

ЛЯЙПЦІҐ, 25. 8. ПАЦ. „Френкіше Тагесцайтунґ“ повідомляє, що громада Ґрос-Ґрундбах у Франконії ухвалила одноголосно видати постанову, яка заборонює жидам доступ до міста.

—o—

### ПОВІНЬ СПРИЧИНИЛА НА ЗАКАРПАТТІ ШКОДИ НА 40 МІЛ. Ч. К.

Закарпатські окружні уряди покінчили праці для ствердження шкід, які спричинила повінь. Шкід є загалом на 40 міл. ч. к. Із того шкоди заподіяні в збіжу виносять 22.5 міл. ч. к., а шкоди в містечку Вилок є на 5 міл ч. к..

## Мусоліні ґльорифікує силу.

КУНЕО, 25. 8. ПАТ. Вчора прибув сюди Мусоліні, витаний ентузіястично. Приймавши рапорт округів Льомбардії, Пємонту і Лігурії, виголосив промову до народу. Шість тисяч літ історії, сказав він, дав нам виразні вказівки, що треба бути сильним. Сильні мають приятелів і в часі війни викликують сприх, а слабі є відокремлені і на випадок війни грозить їм небезпека знищення. Треба бути сильним перш усього чисельно; як колиски є порожні, нарід старіється і паде. Не треба ніколи оглядатися поза себе, коли рішення запало, але все йти вперед. 14 років фашизму зробило з італійського народу суцільну масу, якої ніщо не всилі захитати. Бо фашисти мають доктрину, що спасуть цілий світ Промову італійського премієра принято ентузіястичними оклинами.

—o—

## Зміни на Кубі.

ГАВАНА 25. 8. ПАТ. Уряд Чеспедеса рішив розвязати конґрес і привернути конституцію з 1901 р. Всі вищі урядовці, іменовані на основі зміни конституції з 1928 р. будуть усунені. Уряд підлягає виразно революційним тенденціям молоді, що відограла таку велику ролю підчас упадку президента Мачадо.

## Величезний пасажирський літак.

МОСКВА, 25. 8. ПАТ. В Харкові збудовано найбільший на світі пасажирський літак „К 7“, обчислений на 128 сидячих або 67 спальних місць. В літаку крім 16 кают для пасажирів находиться сальон і поміст для проходів. „К 7“ переводить тепер пробні лети під проводом свого конструктора інж. Калініна

—o—

### ФРАНЦУСЬКІ ЖАНДАРМИ ОБСАДИЛИ РЕСПУБЛИКУ АНДОРУ.

Париські часописи повідомляють із Андори, що окружні вибори визначено на 31. серпня. Андроські горожани французького походження, мовляв, вдоволені з приходу французьких жандармів для забезпеки спокою та порядку. Лише андорці еспанського походження, мовляв, виявляють невдоволення. Жандарми остануть в Андорі лише підчас виборів.

—o—

### ЗА НАФТОЮ В ЧЕРЗІ ВСЕНЬКУ НІЧ.

Кореспондент „Нає Фрає Пресе“ Басехес повідомляє, що на Україні після довшої перерви починають знову продавати хліб, одначе по інфляційних цінах! Відчувається страшна недостача нафти. Недостача її така велика, що жінки стоять від 10-ої години вечора, щоби щойно рано прийти на чергу. „Торгсіни“, які продають за золото або за валюту, роблять на нафті добрі інтереси. За пять днів підвищили ціну нафти з 5 золотих копійок до 10 золотих копійок. І бензини нема. Ця недостача тим замітніша, що СРСР. фіґурує між головними державами, які вивозять за кордон бензину та нафту.

Зрештою вся увага звернена була на жнива. Всі робучі сили вислали на села, щоби „помагали“ при роботі, себто доглядали селян, бо селяни не виявляли надмірної охоти віддати державі потрібну скількість збіжа для прохарчування міст.

### КНИГА ВСІХ ВОЯКІВ, ЩО ЗГИНУЛИ НА ВІЙНІ.

Американські часописи повідомляють про створення союзу, який поставив собі цікаву мету: хоче зладити спис усіх жертв світової війни. Передовсім має зібрати всі назвиська погибших вояків, а при визначних жертвах і опис життя та заслуг. Назвиська будуть поділені по національностям і в азбучному порядку. Цю величанську збірку, цей загальний спис усіх жертв світової війни мають видати книжкою. Деякі члени-основники того союзу думають, що цей книжкою виданий спис у війні втраченого людського життя буде найкращим мировим маніфестом.

## По широкому світі.

— В Міндені згоріли, як повідомляють з Гамбурґа, військові касарні, при чому жертвою пожежі стали маґазини цілого куріня піонірів. Вогонь спричинили комуністи.

— В Хорватії застрілили б. міністра хліборобства Найдорфера два напасники, давши до нього три стріли.

Коли папа вертався з Кастель Ґандольфо перед його автом упав військовий літак. Старшина легко ранений.

### НАПАДАЮТЬ НА МУРИНІВ

ГАМБУРҐ, 25. 8. ПАТ. Під впливом … расістів трапляються останніми часами частіше напади на муринів, головно … лі жінки. Преса пригадує, що чимало … боролося в німецьких кольоніяльних … взиває оставити в спокою „тих … комбатантів, які заслугують на … вдяку“.

### ВИМІНА ТОВАРІВ ДЕРЖАВ М. АНТАНТИ

БУКАРЕШ, 25. 8. ПАТ. „Арґус“ довідався, що міністр Бенеш опрацьовує плян … держав Малої Антанти, який основується … імній виміні товарів при признанні … імпортових континґентів за 6 літ.

—o—

### ЛІКВІДАЦІЯ ДУНАЙСЬКОЇ КОМІСІЇ

БУКАРЕШТ, 25. 8. ПАТ. Часописи … ляють, що завдяки старанням мін. Тітулеску … Парижі та Льондоні, оба уряди згодилися на … квідацію европейської комісії за Дунаю, яка … 1856 р. адміністрували гирлом Дунаю. Румунія … вважає істнування цієї комісії невигідним для … себе та таким, що нарушує її суверенність.



## Український захист для стариків.

СС. Йосафатки, яких матірний дім є в … ку-Волянах, будують у Львові при вул. Замковій перший український захист для стариків … кат. обряду. Завдяки щедрости пп. Задорожних удалося СС. Йосафаткам забути половину реальности, положеної при вул. Замковій ч. 11. … цілої реальности виходить на Високий Замок. Сама вуличка, хоч майже в самому центрі міста, затишна та якраз надається на будову … го захисту, бо сусідує безпосередньо з … там парком Високого Замку, від цілий рік … гарний і чисте повітря.

Недостача такого захисту вже від … часу давалася відчувати. Багато … родинних українців на старість мусіли … захисту в чужих. Тому з радістю треба … цей почин СС. Йосафатов, а в першу чергу … дякувати Вп. Задорожним за їх щедру … ву. Сподіємося, що в розумінні ваги … ної і важної справи українське громадянство прийде в поміч нашим старикам та … Йосафаткам у викупні другої половини реальности і в будові домівки, в якій наші старенькі … лисяб як дома.

В першу чергу наше духовенство, … на стільки ріжних цілей переводить … збірки, повинно цею справою заінтересуватися … поаґітувати за жертвами на цю ціль. Жертви … слати до Земельного Банку у Львові, … вацького ч. 14. для СС. Йосафаток.

### УЛЬТІМАТ ЯПОНІЇ ЗЛ. ДЕРЖАВАМ.

„Дейли Експрес“ твердить, що в звязку з напруженням на Тихому Океані Японія вислала пересторогу-ультімат до уряду Злуч. Держав. Заповідає в ньому, що поробить зарадчі засоби та збільшить фльоту,колиб Злуч. Держави не закинули пляну розбудови своєї фльоти, що хочуть робити під претекстом поборювання безробіття. Відповіди Японія, мовляв, зажадала в означеному речинці.

Крім того Японія зажадала від Рузвельта, щоби не мішався в справу японських мандатних островів і маневрів японської фльоти.

Дотеперішні відповіди уряду Зл. Держав на японські запити в справі морської програми в Токіо признали невистарчальними.

—o—



## СОКІЛЬСЬКІ СВЯТА.

**ЛЬВІВЩИНА.**

**Сокільське свято у Грибовичах Вел.** Дня 6. ц. м. відбулося у Грибовичах Вел. сокільське свято. Свято це відбулося на площі коло церкви і зібрало велике число глядачів як з Грибович, так і з поблизьких сіл. Сокільське гніздо у Грибовичах приходить знову до своєї давньої сили і це завдяки теперішній Старшині з побр. Щуром І. як головою. Соколи і сокілки в числі 54 виконали вправно низку вільноручних вправ. Після вправ відпоручник „Сокола-Батька“ побр. Яр. Благідка приняв перегляд вправляючих. На це свято прибула зі Львова прогулька зі „Сокола-Батька“, зложена з 6 осіб. Глядачі оплескували вправи соколів, що повинно заохотити їх до дальшої праці.

**Сокільське свято в Ременові.** Т-во „Сокіл“ в Ременові уладило дня 13. VIII. ц. р. у себе сокільське свято, на яке прибули сокільські гнізда з Дідилова, Грибович, Жовтанець і Пикулович. „Сокіл“ у Ременові — це одно з найкращих сокільських гнізд, що може стати приміром для інших товариств. Під проводом свого голови побр. Ковалишина розвивається воно якнайкраще, а доказ тої праці подивляли численно зібрані гості місцеві і замісцеві, саме на цім святі. Соколи і сокілки та сокільський дорі́ст із Ременова виконали гарно і справно вправи вільноруч. Крім цього всі прибувші на свято сокільські гнізда виконали спільну вправу. Всіх вправляючих було понад 200 осіб. Зимно та змінна погода перешкодили, щоби свято це випало ще більш величаво. Та проте на свято прибуло около 1.000 людей.

**ТОВМАЧЧИНА.**

**Сокільське свято в Антонівці.** Дня 6. серпня ц. р. уладило Т-во „Сокіл“ в Антонівці сокільське свято. Програма, зложена з 14 точок, обіймала продукції: мішаного сокільського хору, вправи вільноручні соколів і сокілок та сокільського дorосту, вежі на коні і на драбинах, і закінчилося свято грами та забавами найменших. Численно зібрана публика стрінула виступ соколів з великим одушевленням. Дохід призначено на будову Народнього Дому, котрий ще цієї зими буде викінчений. В цім домі має найти приміщення і Т-во „Сокіл“. — З початком вересня задумує Т-во „Сокіл“ уладити „Свято жнив“ з показом обжинкових звичаїв.

—o—

## НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.**

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущина 5,** поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зол. 41-50

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця** Львів, Пасаж Міколяша, Тел. 87-41. Матеріяли на складі, ціни знижені. ч. 271. 1—10

— **Купуйте шкільні підручники і приладдя** в книгарні „Просвіта“, Львів, Руська 1. 2—2

— **Храмове свято в церкві Успення Преч. Діви Марії у Львові.** В свято Успення Пр. Д. Марії відправиться в Волоській церкві в навечерія в неділю 27. в год. 6. вечором вечірня з проповідю, обходом і благальною піснею. В день свята Служби Божі читані в год. 5, 6, 7, 8, 9. і 12. рано. В год. 10. співана Служба Божа з проповідю. Сповідь вірних дня 27. від год. 5. попол., а в день свята від 5. рано.

— **Посвячення дзвонів у Сихові.** Найменша наша парохія у львівському повіті, колишня козацька оселя Сихів, придбала заходом свого пароха о. Т. Горникевича два прегарні дзвони до своєї церкви. Посвячення тих дзвонів відбудеться в неділю 27. ц. м. в год. 11.30 вполудне. Попередить торжественна Служба Божа, яка зачнеться точно в год. 10. рано. Дзвони посвячуватиме о. ігумен Лучинський ЧСВВ, який виголосить теж проповідь. Тим львовянам, що бажали би взяти участь у тому святі Сихова, подаємо до відома, що поїзд з головного двірця відходить в год. 10.46. Поворот до Львова поїздом в год. 4.

— **Нові магістри.** На краківському університеті добули титул магістрів славістики й української мови та літератури: Максимовичівна Ярослава, Кабарівський Богдан, Крутовський Остап і Колтатів Софрон.

— **Хор українських студентів богословів,** що обїздить — як відомо — зі Шашкевичівськими концертами підльвівські околиці, загостить з такими концертами в дні 29. VIII. цього року до Яворова, а 31. ц. м. до Стрия. Сподіємося, що громадяни цих міст та околиць своєю масовою присутністю звеличають ці справді гарні концерти.

— **Урожай на Рад. Україні.** В більшовицьких урядових колах стверджують, що сьогорічні жнива на Рад. Україні випали дуже добре. Такого врожаю, мовляв, не нотовано від 32 років. Збір усіх родів збіжа перевищив сподівання на 40 проц.

— **Позичка Праці для Закарпаття.** Закарпаття одержало досі 15,603.214 ч. к. із Позички Праці. З того припадає 2,550.000 ч. к. для краєвого уряду, решта на поодинокі громади. Краєвий уряд має переводити багато інвестиційних робіт.



— **Коні для мандрівки.** На Закарпатті війшло в звичай, а при дальших туристичних мандрівках стало й конечністю, мати зі собою коня, що везе на хребті всі клунки мандрівників. Після мандрівки, звичайно в Ясіні, або при протилежному напрямі в Воловці або в Волосянці коня продають або іншому мандрівникові або жидові, в більшости випадків за ті самі гроші, за які його купили, або з маленьким зарібком. Ще минулого року такий кінь-туцулик коштував найменше 350 ч. к., цього року можна було купити за 150 ч. к.

—**Фільмове підприємство у Львові.** До Львова приїхав відомий винахідник і конструктор фільмового апарату для краскових знимок Щепанік і хоче створити тут фільмове підприємство.

— **Труп у лісі.** В Басівці (біля Львова) у місцевому лісі найшли тіло якогось мущини з ременем на шиї. Тіло лежало там щонайменше 10 днів.

— **Бутальне атлетичне дужання.** Підчас атлетичних дужань у спортовому цирку в Перемишлі кинув один атлет недозволеним хватом

— **Брутальне атлетичне дужання.** Підчас атлетой дістав потрясення мозку. За порадою лікаря його відставлено до шпиталю. Після тієї події вибіг на арену відомий атлет Гаркавенко і вдарив брутального противника Білевича в лице.

— **Гінекольогічна клініка в Станиславові.** З днем 1. вересня буде відкрита в Станиславові приватна хірургічно-гінекольогічно-положнича клініка проф. д-ра Р. Венгловського і д-ра І. Ґута в давній положничій санаторії при вул. Камінського ч. 17. Двоповерховий будинок перебудовано відповідно, так що може помістити вигідно 40 ліжок.

— **Краєва хроніка.** В Брустурах пов. Косів підчас суперечки за перехід стежкою в полі Петро Грущак рубнув так сильно Івана Кищука сокирою в рамя, що той вмер наслідком упливу крови. — В Пустомитах під Львовом згинув у місцевій пісківні 9-літній хлопець, присипаний піском.

— **Смерть у полумі.** В Нагірянці під Бучачом згоріло господарство Юрка Мельника. В згарищах найшли звуглені тіла мущини та жінки. Виявилося, що мущина цей, то Антін Курись. Здогадуються, що Мельник приловив свою жінку з любовником Курисем і підпалив господарство, щоби у вогні згоріла його невірна жінка та її любовник. Поліція веде слідство.

— **Батько вбив сина.** Купець із Клімонтова Шмуль Унґер убив свого 20-літнього сина Хілю Шахна, тому, що між ними доходило до вічних суперечок. Два дні держав трупа в стодолі, де його їли щурі, опісля вивіз до ліса. Тепер відбувається проти батька розправа в радомськім суді. Батько боронится тим, що мусів убити сина, бо син побивав його часто, а талмуд, мовляв, виразно каже, що син, який зважився підвести руку на батька, повинен згинути.

— **Польські гітлерівці.** В Лодзі польські гітлерівці в жовтих сорочках довели до протижидівських ексцесів. У Катовицях прийшло до авантюри між жидами та польськими гітлерівцями в вишневих сорочках.



—o—

## З кіна.

**АТЛЯНТІК — „Позвольте нам жити“.**

Після довшої вакаційної перерви кінотеатр „Атлянтік“ у Львові розпочав новий сезон екзотично-зоольогічним шлягером, що нагадує трохи „Трейдергорна“, в дечому уступаючи, а в дечому його перевищуючи. Слабший браком всякої фабули, зате сильніщий великими научними вальорами та страхітливими ефектами, що степенуються до краю. Фільма створена в тропікальних околицях малайського архипелагу, головно в джунглях острова Суматри, й спирається на сенсаційних пригодах американського мисливця, що ловить живі окази тропікальної фавни для зоольогічного музею. Таких жахливих сцен боротьби за істнування найстрашніших хижаків, як тигра з вужем удавом чи крокодилем, або незвичайно напружуючих епізодів ловлі найрізніших звірюк живцем та без ужиття зброї, не доводилось ще бачити. Фільма має запевнений успіх, особливо серед [illegible] молоді.

# Студентські справи.

## ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТУДІЇ У В. Ш. З. Т. (ЕКСПОРТІВЦІ) У ЛЬВОВІ.

Студії у Вищій Школі Заграничної Торговлі у Львові, вул. Бурлярда 5, тревають три роки або 6 семестрів. Абсольвенти третього року здають диплом перед комісією, іменованою Міністерством Освіти. Оплата 300 зол., крім цього опіка здоровля 25 зол. кожного року і 25 зол. вписового при вписі на перший рік.

Вписи в цьому році на перший рік відбуваються від 16-го до 25-го вересня і важні на цілий академічний рік. До подання про принняття треба долучити: 1) метрику уродин, 2) свідоцтво зрілости, 3) посвідку провірки перед лікарською комісією опіки здоровля, 4) пять фотографій, 5) документ відношення до військової служби, 6) свідоцтво моральности, 7) курікулюм віте. Документи під 6 і 7 долучити тоді, коли петент мав перерву в студіях.

Студенти В. Ш. З. Т. користають з усіх академічних прав і пільг, а диплом покінчення Школи дають право займати державні посади І. категорії і вчити у фахових школах. При Академії істнує: 1.) четвертий факультативний рік, присвячений спеціялізації, якого слухачами можуть бути дипльомовані абсольвенти Вис. Торг. Шкіл і ІІ.) курси для абітурієнтів.

Студенти українці Високих Торговельних Шкіл у Львові згуртовані в Т-ві „Торговельник", Супінського 21. (Академічний Дім). За ближчими інформаціями просимо звертатися на вище подану адресу.

За Виділ Т-ва „Торговельник": Теофіль Кульчицький, голова.

## СТУДІЇ В ЛЮБЛИНІ.

Українська Студентська Громада в Люблині подає до відома, що осінній речинець іспитів перенесено на 2.—7. жовтня. Подання треба вносити до 2. вересня.

## СТУДЕНТАМ В АВСТРІЇ ПІД УВАГУ!

Виділ Українського Акад. Т-ва „Січ" у Відні подає до відома, що згідно з розпорядком міністерства освіти всі заграничні студенти мусять **найдальше до дня 15. вересня ц. р.** внести прохання про повне приняття. **Пізніше внесених подань не будуть брати під увагу.** Це відноситься також до нововступаючих. Тому всі невписані на зимовий семестр члени „Січи" зволять негайно надіслати на адресу: Ukrainischer Studentenverein „Sitschd, Wien XVIII., Theresieng. — дату і місце уродження, приналежність та імя батька. На покриття коштів впису просимо прислати 5 (пять) шилінгів.

За Управу Т-ва „Січ": Богдан Юськевич, ...

# СПОРТ.

## ТРИЗУБ — СОКІЛ IV.

Відплатні змагання цих дружин за першенство У. С. С. відбудуться дня 27. ц. м. на грищі ... гуляника) в год. 11.15. Тому, що обі дружини мають однакові шанси на здобуття першенства У. С. С., ... сподіватися завзятої та амбітної гри. Змагання вестиме п. Стемпурський.

## МЕТА — ЧОРНОМОРЦІ.

Змагання повищих дружин за мистецтво У. С. С. відбудуться в дні 27. ц. м. на „Світезі" в год. ... Змагання вестиме п. Повзанюк.

## УКРАЇНА ІДЕ ДО САМБОРА.

В суботу 26. і в неділю 27. ц. м. розіграє Україна товариські змагання в Самборі з „Дністром" і ... роною".

## УКРАЇНА II. — ЗОРЯ (Винники).

В неділю 27. ц. м. розіграє резерва України товариські змагання з „Зорею" у Винниках.

# ОГОЛОШЕННЯ

## Театри.

**Великий Міський Театр.**

**Театр нечинний з причини ферій.**

**Театр Ріжнородностей.**

Субота, дня 26. серпня, год. 7.30 веч. „Моя панна мама", комедія в 3 діях Вернея.

Неділя, дня 27. серпня, год. 7.30 веч. „Моя панна мама", комедія в 3 діях Вернея.

**ЦИРК СТАНЄВСЬКИХ:** (площа Бема) щодня вистава в год. 8.30, в суботу та в неділю дві вистави: в 4 год. пополудні та в 8.30 веч.

## Кіна.

**АДРІЯ:** „Король пястука" (Гарі Піль).
**АПОЛЬО:** „Морфія" („Затроєні душі").
**АТЛЯНТИК:** „Позвольте нам жити!".
**КАСІНО:** „Злочинець".
**КОПЕРНИК:** „Генерал Чень" і „Слім у тарапатах".
**КОЛІСЕЙ:** Фільма „Проба кохання", ревія „Сьогодні в пані Мелі".
**МАРУСЕНЬКА:** „Генерал Чень" і „Слім у тарапатах".
**МІРАЖ:** „Капітан маринарки" (Гарі Лідтке).
**МУЗА:** „Люди за кратами".
**ПАЛЯС:** „Міліонери бавляться".
**ПАН:** „Той, що вернувся".
**ПАСАЖ:** „Фальшивий стріл" (Кен Мейнард).
**СТИЛЕВЕ** нечинне з приводу реконструкції.
**ХИМЕРА:** „Дівча гір".
**УТІХА:** „Серце на розпутті" та ревія.

## Закордонне радіо.

**Субота, 26. серпня 1933**

**Кенігсберг** (217,1) 11.30 Концерт, **Мор. Острава** (263,8) 19.10 Спів, **Барі** (269,4) 20.30 „Ґейша" оп. Джонса, **Бреслав** (325) 20.20 „Помста лилика" оп. І. Штравса, **Штутгарт** (360,6) 15.00 Швабські нар. пісні, 20.00 „Бецальбернедес Фрайляйн" оп. Бенацького, **Рим** (441,2) 17.15 Концерт, **Відень** (518,1) 15.00 Цитристи, 18.00 „Монна — душа півд. моря". **Рига** (525) 19.30 Балет. музика **Будапешт** (550,5) 18.00, 22.25 Циг. музика, **Харків** (937,5) 9.00 Концерт, 13.50 Музика та пісні народів СРСР, 17.30 Трансм. з театру, 21.30 Нім. музика та пісні.

**Неділя, 27. серпня 1933.**

**Кенігсберг** (217,1) 15.10 Скрипка та фортепян, **Мор. Острава** (263,8) 19.05 Давні мор. танці, **Барі** (269,4) 20.30 Пісні й оп. музика, **Бреслав** (325) 10.10 Солісти, **Міляно** (331,4) 20.30 Іт. опера, **Брно** (341,7) 17.30 Російські пісні, **Штутгарт** (360,6) 18.00 Симф. концерт, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.35 Спів, **Ляйпціг** (389,6) 11.30 Бахова кантата, 19.00 Пісні, 21. Хор, **Рим** (441,2) 17.15 Концерт, **Прага** (488,6) 7.00 Концерт, 18.00 „Ді Абрайзе" оп. Д'Альбера, **Відень** (518,1) 11.30, 15.00 Концерт, **Будапешт** (550,5) 12.15 Циг. музика, **Харків** (937,5) 9.00 Трубна орхестра, солісти, 10.00 Концерт для дітей, 13.50 Спів, 15.00 Радіо-цирк, 17.40 Мист. трансмісія, 18.00 Літер. авдиція, 19.00 Симф. концерт.

## Львівське радіо.

**Субота, 26. серпня 1933.**

7.00—7.50 Раннішня авдиція, 12.05, 12.35, 14.55, 15.15, 15.35, 19.05 Грамофон, 15.25 Господарський комунікат, 16., 16.30 Авд. для хорих, орхестра, 17.00 Відч.: 25. роковини чинної боротьби, 17.15 Камер. концерт, 18.15 Відч.: Мальсенича Югославія, 18.35 Копаний мяч: Австрія—Польща, 19.45 Відч.: „Таран", 20.00 Легка музика, спів, 21.15 Колірові фактомонтажі, 21.30 Шопенівський концерт, 22.00 Танкова музика, 22.25 Спортові вістки, 22.40 Мельодії срібного екрану (муз. репортаж).

**Неділя, 27. серпня 1933.**

12.15 Симфонічний поранок, 14.00 Зривання, пакування та переховування овочів, 14.15 Рільн.-метеорольог. комунікат, 14.20, 15.05, 22.45 Грамофон, 14.45 Лісова скринька, 15.30 Музика народів, 16.00 Для дітей: „Що чувати в світі", 16.15 „Море погодилє", 16.30 Спів (Гебль-Тарнава, бас), 17.00 Робітник і книжка, 17.15 Польська нар. музика, 18.00 Трансм. з Будапешту: „Закінчення веслярських мистецтв", 19.00 Авд.: Відки беруться дірки в швайцарськім сирі. 19.40 Почт.-техн. скринька, 20.00 Музика, спів (Міхаловський, бас), 21.00 На веселій львівській хвилі, 22.00 Діти на вакаціях, 22.10 Танкова музика, 22.25, 22.26 Спортові вістки.

## БІРЖА.

### ДОЛЯР.

У пятницю рано Банк Польський платив за долара 6.37 зол., а в год. 2 попол. 6.32 зол. У приватних оборотах платили рано 6.38—6.40 зол., пополудні 6.33 зол.

### ЗБІЖЕ.

**Ціни льоко Львів:**

| | | |
|---|---|---|
| Пшениця двірська з 1933 р. | 20.50 | 21.[illegible] |
| Жито | 15.— | 15.[illegible] |
| Мука пшенична 40% | 40.— | 41.— |
| Мука пшенична 50% | 38.— | 39.— |
| Мука житня нова 55% | 27.— | 27.5[illegible] |
| Мука житня нова 65% | 25.— | 25.50 |
| Мука житня ситкова | 15.— | 15.50 |

Інші курси незмінені.

**Ціни льоко Підволочиська:**

| | | |
|---|---|---|
| Пшениця двірська з 1933 р. | 19.— | 20.— |
| Гречка на мливо | 15.50 | 16.— |
| Ріпак озимий | 34.— | 35.— |
| Крупи гречані | 30.— | 31.— |

Інші курси незмінені.

### ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 25. серпня ц. р.: Масло —.—, молоко 17, сметана 70, яйця 3.80—4.—. Тенденція на масло вичікуюча, на молоко слаба, на сметану удержана, на яйця сильна.

22. і 23. серпня ц. р. масло 2.70 зол.



За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.